

8. Волков В.Н., Датий А.В. Судебная медицина.- Москва, 2000.- 639с.
9. Громов А.П. Курс лекций по судебной медицине.- Москва, 1970.
10. Давыдовский И.В. Проблемы причинности в медицине (этиология).- Москва, 1962.

DINAMICA EXPERTIZELOR MEDICO-LEGALE REFERITOARE LA MALPRACTIS ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Andrei Pădure

Catedra Medicina Legală

Summary

Dynamics of the medico-legal expertises concerning malpractice cases in the Republic of Moldova

Dynamics of the medico-legal expertises concerning malpractice cases performed in the Republic of Moldova during 1962-2008 was studied. Annual reports of the department of commissional medico-legal expertises of the Center of Forensic Medicine from RM were analyzed. In the reference period 1357 medico-legal expertises concerning malpractice cases were performed. A stable increase of incidence of such expertises in the last years was established.

Rezumat

În lucrare este reflectată dinamica expertizelor medico-legale în comisie referitoare la calitatea asistenței medicale efectuate în Republica Moldova în perioada anilor 1962-2008. La baza analizei au stat rapoartele anuale de dare de seamă ale secției expertize în comisie a Centrului de Medicină Legală din RM. În perioada de referință au fost efectuate 1357 expertize medico-legale în comisie pe cauze medicale. S-a constatat o creștere stabilă a incidenței acestor expertize în ultimii ani.

Actualitatea temei

Problema calității serviciilor medicale acordate populației și profilaxiei erorilor în activitatea medicală profesională a fost dintotdeauna în atenția cercetătorilor (A.P. Gromov, 1976), însă în ultimii ani aceasta capătă o actualitate deosebită în întreaga lume (A.M. Berinde et.al., 2006; B. Janeska et.al., 2006; L. Apetri, 2007; S.V. Erofeev, V.P. Novoseolov, 2008 ș.a.). Situația dată este determinată de sporirea nivelului de informatizare a societății și reformarea continuă a sistemului sănătății, după cum și a cadrului legislativ (O.V. Granatovici, 2007; A. Pădure, 2008).

Cercetările științifice efectuate în această direcție au demonstrat o creștere semnificativă în ultimii ani a interesului pacienților față de calitatea serviciilor medicale acordate și respectiv a numărului de obiecții, iar consecutiv a expertizelor medico-legale și cazurilor de atragere la răspundere a personalului medical pentru activitate profesională defectuoasă (M. Darok et.al. 2002; V.A. Klevno și coaut., 2006; V.V. Jarov, I.K. Isaev, 2008 ș.a.). În acest context, V.M. Kazarean (2008), cu referire la datele Biroului de expertiză medico-legală a departamentului sănătății or. Moscova, afirmă că numărul acțiunilor în judecată pe cazuri legate de deficiențe în activitatea medicală a crescut în ultimele decenii de 10 ori.

De remarcat că în Republica Moldova nu există studii științifice care să reflecte pe parcursul câtorva decenii dinamica cazurilor de deficiențe în activitatea medicală ce au ajuns în vizorul organelor judiciare.

Obiectivele lucrării

Scopul prezentei lucrări a constat în stabilirea dinamicii expertizelor medico-legale în comisie pe cazurile de atragere la răspundere a lucrătorilor medicali pentru activitate profesională defectuoasă.

Material și metode de cercetare

Întru atingerea scopului trasat, studiului au fost supuse rapoartele de dare de seamă anuale ale secției expertize medico-legale în comisie a Centrului de Medicină Legală din RM pe perioada anilor 1962-2008. Pentru evaluarea datelor obținute au fost folosite metoda statistică de cercetare a informațiilor.

Rezultatele cercetării

Studiul rapoartelor de dare de seamă anuală a secției expertize în comisie a arătat că în perioada anilor 1962-2008 au fost efectuate 1357 de expertize în care a fost analizat nivelul serviciilor medicale, acestea având o oscilație anuală între 7 și 118 cazuri. În raportul numărului total de expertize în comisie pe cazuri complicate (7749) executate pe parcursul acestor ani, cele cu privire la calitatea asistenței medicale acordate populației au reprezentat în mediu $17,51 \pm 1,0\%$, atingând cifra maximă de $64,15 \pm 8,2\%$.

Numărul absolut al expertizelor ce țin de asistența medicală în perioada de timp analizată se află într-o ascensiune stabilă, atingându-și apogeul în anul 2001, an în care au fost executate 118 expertize. Concomitent cu aceasta se observă și o sporire esențială a numărului total al expertizelor efectuate în comisie, fapt care la rândul său determină evident micșorarea ponderii expertizelor pe cauze medicale, chiar dacă numărul lor absolut este semnificativ. Exemplari în acest context sunt anii 1962 și 2001. Astfel, dacă în anul 1962 au fost realizate 34 expertize în comisie pe cauze medicale (din 53 în total), constituind $64,15 \pm 8,2\%$, atunci în anul 2001, cu toate că au fost executate 118 asemenea expertize, din contul numărului total al expertizelor în comisie (328) cota parte a lor practic s-a înjumătățit ($35,97 \pm 4,4\%$).

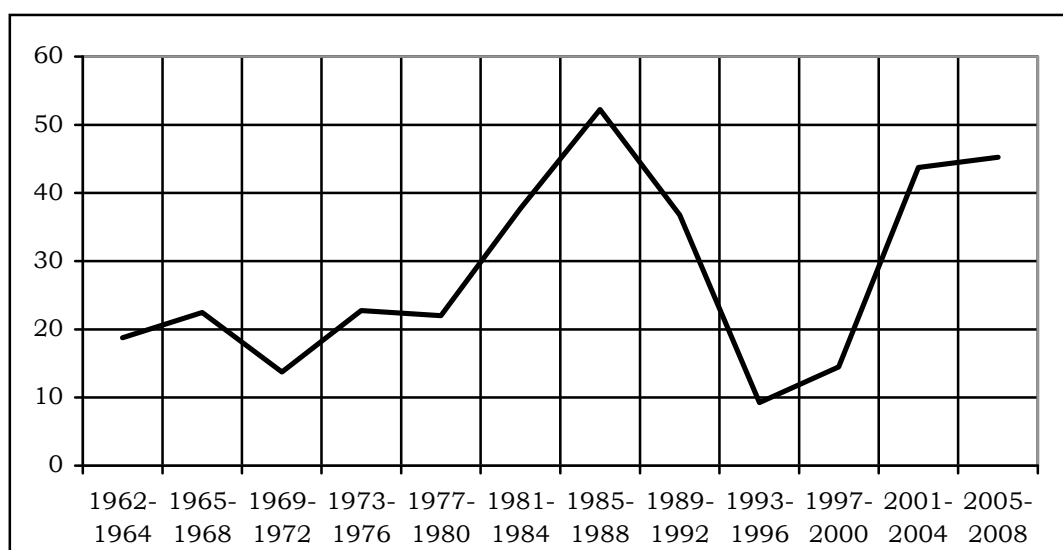

Fig. 1. Dinamica expertizelor referitoare la asistența medicală

Analiza dinamicii expertizelor referitoare la calitatea asistenței medicale, calculată după media de grupă cu o periodicitate de 4 ani, denotă o relativă oscilare a acestor expertize în perioada anilor '60 și '70, urmată de o creștere continuă care și-a atins apogeul între anii 1985-1988. După cum se observă din fig.1 la finele anilor '80 începe o diminuare a incidenței acestor expertize, care durează până în anii 1993-1996, după care pornește o nouă „avalanșă” de asemenea expertize, punctul culminant fiind înregistrat la finele primei decade a secolului XXI.

Semnificativ este că o dinamică similară a expertizelor pe cauze medicale a fost obținută și prin calcularea mediei glisante.

Din punct de vedere al distribuției cotei expertizelor medico-legale în comisie pe decade se descoperă o incidență maximă a expertizelor pe cauze medicale în perioada anilor '60, indicele fiind înalt practic în fiecare an al decadei. În perioada anilor 1962-1970 au fost efectuate 195 de expertize ce au vizat asistența medicală (din 497 în total). Oscilația acestor expertize în perioada menționată este cuprinsă între $18,18 \pm 12,2\%$ și $64,15 \pm 8,2\%$, ultima reprezentând atât apogeul decadei, cât și cel al lotului de studii. Valoarea medie decadală este de asemenea cea mai înaltă și constituie $39,24 \pm 3,5\%$.

Între anii 1971-1980 au fost executate 204 expertize vizând evaluarea nivelului serviciilor medicale (din 1277 expertize în comisie), reprezentând în mediu $15,97 \pm 2,5\%$. Oscilația pe decadă s-a plasat între $8,69 \pm 7,5\%$ și $27,82 \pm 7,9\%$.

Comparativ cu anii '70, în perioada anilor 1981-1990 se observă o majorare a incidenței expertizelor referitoare la asistența medicală, care ajunge în mediu la $22,64 \pm 1,9\%$. În răstimpul dat au fost executate 454 expertize de acest gen (total 2005 expertize în comisie). Incidența decadală a expertizelor cu privire la calitatea asistenței medicale s-a situat între $15,28 \pm 6,0\%$ și $35,59 \pm 6,0\%$.

Perioada anilor '90 s-a caracterizat prin scăderea maximă a frecvenței expertizelor pe cazuri medicale, aceasta atingând cifra medie de $10,84 \pm 2,5\%$. Astfel, între anii 1991-2000 s-au efectuat doar 148 de asemenea expertize (din 1365 expertize în comisie). Aceste expertize au variat în funcție de anul decadei date între $4,86\%$ și $18,47\%$.

După anul 2000 au fost realizate 356 expertize pe probleme medicale, acestea reprezentând $16,15 \pm 1,9\%$ din numărul expertizelor în comisie (2205). Oscilația anuală a expertizelor a fost cuprinsă între $5,6\%$ și $35,97\%$. În această perioadă este înregistrat numărul maxim de asemenea expertize executat per an. În acest context este de menționat că din acele 118 expertize referitoare la calitatea asistenței medicale executate în anul 2001, 95 dintre ele au fost dispuse în cadrul unei singure cauze penale.

În baza analizei s-a observat o scădere considerabilă a incidenței expertizelor referitoare la calitatea asistenței medicale în perioada anilor '90, dar o relativă „învioreare” după anul 2000, chiar pe fundalul creșterii numărului general al expertizelor medico-legale în comisie (fig. 2).

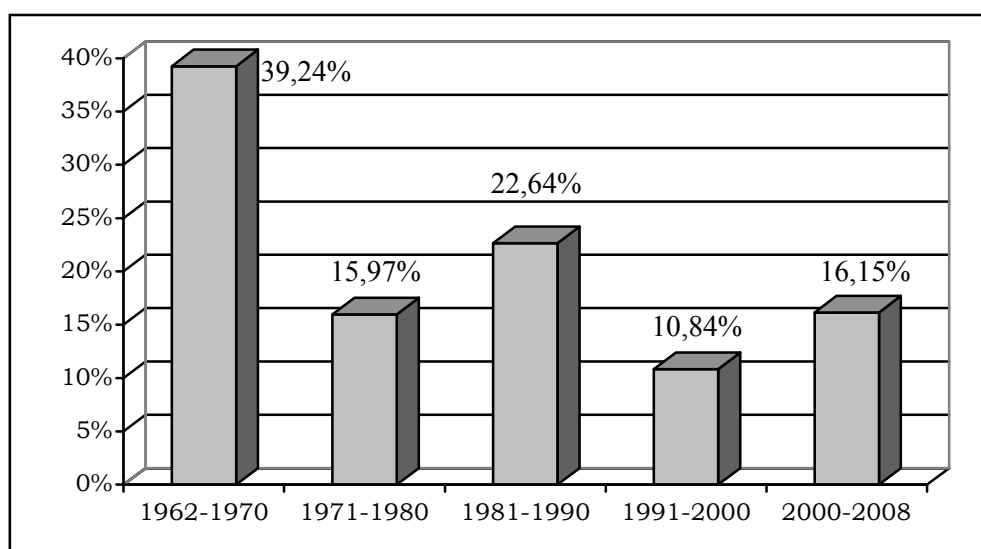

Fig. 2. Incidența expertizelor pe cauze medicale pe decade

Suntem de părerea că această observație, reflectată atât în plan procentual (fig. 2), cât și de media de grupă (fig. 1) și cea glisantă, ar putea fi considerată drept un barometru al stării socio-economice și al bunăstării populației. Astfel, criza socio-economică înregistrată la începutul anilor '90 și instabilitatea ce a urmat-o ulterior s-au reflectat prin diminuarea frecvenței

expertizelor referitoare la calitatea asistenței medicale. Depășind după anul 2000 unele probleme economice, populația a început a ridica probleme cu aspect social, acestea căpătând un caracter primordial. Odată cu devansarea situației de criză și sporirea accesului populației la informație, inclusiv cu caracter medical și juridic, s-a început, credem noi, o activizare a societății în sensul asigurării dreptului echitabil la asistență medicală de calitate. Cu atât mai mult, problema calității serviciilor medicale acordate populației a revenit în prim plan după anul 2004, când a fost implementată asigurarea medicală obligatorie, care a indus relației medic – pacient un aspect economic.

Concluzii

1. Cota parte a expertizelor privind calitatea asistenței medicale în structura expertizelor medico-legale în comisie este variabilă, dar cu o tendință de creștere stabilă în ultimii ani. După o perioadă de acalmie la începutul anilor '90 se observă o „înviore” după anul 1996, chiar pe fundalul majorării numărului general al expertizelor medico-legale în comisie.
2. Incidența în creștere a numărului de expertize medico-legale în comisie referitoare la asistența medicală dictează necesitatea studierii problemei calității serviciilor medicale sub aspectul neajunsurilor admise în dependență de specialitate.

Bibliografie

1. Apetri L. Satisfacția pacientului – reflectare a calității serviciilor de sănătate // Sănătate publică, economie și management în medicină.- Chișinău, 2007.- nr. 5 (20)/2007.- P.69-73
2. Forensic autopsy and medical malpractice – a ten year review / Glenewinkel F., Staak M., Leinzinger E.P. // 16th Meeting of the International Association of Forensic Sciences. IAFS, (September 2 to 7).- N4-5.- Vol.45.- Montpellier, France, 2002.- P.93
3. Medicolegal expertises in malpractice cases / Janeska B., Gutecka A., Poposka V. et.al. // The 4th Annual Meeting of the Balkan Academy of Forensic Sciences (8-11 June 2006, Stara Zagora).-Bulgaria, 2006.- P.48
4. Opinii privind noile aspecte ale criteriologiei malpraxisului / Berinde A.M., Enache A., Belei V. ș.a.// Romanian Journal of Legal Medicine.- Vol.XIV.- nr.2.- 2006.- P.145-151
5. Pădure A. Evaluarea medico-legală a calității asistenței de profil chirurgical // Anale științifice ale USMF „Nicolae Testemițanu” Probleme medico-biologice și farmaceutice.- V.1.- Ediția IX.- Chișinău, 2008.- P.98-102
6. Гранатович О.В. Медико-социальные потребности и реализация прав пациентов в условиях многопрофильного стационара: Автореф. дис. канд. мед. наук.- Спб, 2007
7. Громов А.П. Права, обязанности и ответственность медицинских работников.- Москва: Медицина, 1976.- 227с.
8. Ерофеев С.В., Новосёлов В.П. Неблагоприятный исход медицинской помощи: изучение проблемы в судебно-медицинской практике // Судебно-медицинская экспертиза.- 2008.- №1.- С.35-38
9. Жаров В.В., Исаев А.И. К оценке работы отдела сложных комиссионных экспертиз // Судебно-медицинская экспертиза.- 2008.- №1.- С.33-35
10. Казарян В.М. Клиническое, медико-правовое и экспертное исследование профессиональных ошибок и неблагоприятных исходов в urgentной абдоминальной хирургии и меры их профилактики: Автореф. дис. доктора мед. наук.- М., 2008
11. Клевно В.А., Черкалина Е.Н., Будяков О.С. Судебно-медицинская экспертиза по материалам дела // Актуальные вопросы судебной медицины и экспертной практики на современном этапе.- Москва, 2006.- С.278-280